

fasıllık ikinci bölümde Hz. Peygamber'in doğumundan hicrete kadar İslâm tarihi, üçüncü bölümde ise on iki fasıl içerisinde hicretten vefatına kadar Asr-ı saâdet dönemi anlatılmıştır. Diğer kısımlarda Hulefâ-yi Râşidîn, on iki imam, Emevî, Abbâsî ve Fâtımîler'den söz edildikten sonra, Abbâsîler döneminde Horasan'da, Mâverâünnehir'de, İran, Azerbaycan gibi yerlerde hüküm süren hânedanlar hakkında bilgiler verilmiştir. Bu cildin son kısmında Abbâsîler'in ardından Mısır, Şam ve diğer İslâm ülkelerindeki devletlerden, nihayet Cengiz Han ve kızılbaşlardan bahsedilmiştir.

*Bedâiyu'l-vekâyi'*in II. cildi, Rusya Federasyonu İlimler Akademisi Şarkiyat Enstitüsü Petersburg Şubesi El Yazmaları Bölümü'nde bulunmaktadır. Özel bir koleksiyondan 1862 yılında satın alındığı anlaşılan nüsha dar aralıklarla yazılmış 517 varaktan oluşmaktadır. Bu cilt Viyana'daki nüsha ile aynı adı taşımakta ise de sadece Osmanlı Devleti'ne ait müstakil bir kitap olarak da değerlendirilebilir. Viyana ve Petersburg yazmalarında müellifin adı bulunmamakta, ancak metnin içindeki kayıtlardan çıkarılabilmektedir. Günümüze intikal eden bu nüshaların gerek hattından gerekse sonda müstensih kaydının bulunmamasından, ayrıca müellife ait olması kuvvetle muhtemel düzeltme ve ilâvelerden dolayı bizzat müellifin kaleminden çıktığı söylenebilir.

Petersburg'daki nüsha Osmanlı Beyliği'nin ortaya çıkışından Yavuz Sultan Selim devri sonuna kadar gelir. Baş kısmında Osmanlıların'nın şeceresini Oğuz Han'a kadar götürün müellif, bu efsanevi Türk hükümdarından bahsettikten sonra Ertuğrul Gazi'nin aşiretiyle Anadolu'ya yerleşmesi hakkında bilgiler verir. Hüseyin Efendi her padişah dönemini ayrı bir bölümde ele almış, bu bölümlerde İstanbul'daki ve taşradaki, özellikle Anadolu'daki askerî ve siyasî olaylardan, toprak meseleleri, vergiler, fiyat politikası vb. iktisadî hadiselerden söz etmiş, bu arada kendi gözlemlerini yazmıştır. Klasik tarih yazıcılığının gereği olarak her padişah dönemi ulemâsının, şeyhlerinin, vezirlerinin kısa biyografilerini veren müellif, farklı olarak her padişah döneminde Osmanlı Devleti'nin komşularından, bu devletlerle olan ilişkilerinden de bahsetmiştir.

Hüseyin Efendi'nin eserini kendi dönemine kadar getirememesi, Osmanlı tarihi cildine geç başlaması ve yaşının hayli ilerlemiş olmasıyla izah edilebilir. Müellifin eserini devam ettirmek istediği, Pe-

tersburg yazmasının sonlarında iki yerde (II, vr. 517^b, 518^a) Sultan Selim'in ölümünden sonraki döneme ait olayları daha tafsilatlı yazacağını, Kanûnî Sultan Süleyman devrinde Celâlzâde Mustafa Çelebi tarafından *Fâtih Kanunnâmesi*'nin elkâb ve erkânının tashih edildiğini belirttiikten sonra ileride bundan bahsedileceğini (II, vr. 284^a) belirtmesinden açıkça anlaşılmaktadır. Fakat bu niyetini gerçekleştirememiş, sadece yeri geldikçe daha sonraki dönemlerin ve kendi zamanının olayları hakkında bilgiler vermiştir. III. Murad devrinde yayaların ve müsellemlerin sayılarının azaltılarak reâyâ sınıfına dahil edilmeleri, böylece tasarrufları altındaki toprakların timara verilmesi (II, vr. 44^b-45^a), 1055 (1645) yılında mahkeme raporu için ücret ödenmesinin başlatılması (I, vr. 95^b), I. Ahmed döneminde Avusturya kralına yazılacak mektupta "çasar" sıfatının kullanılıp kullanılmaması meselesi (II, vr. 211^a-212^b), kendi zamanındaki narh meselesiyle İstanbul'daki inşaa faaliyetleri hakkında verdiği bilgiler bunlardan birkaçıdır.

Tertip bakımından *Ahbarü'd-düvel'e* ve Cenâbî'nin *el-'Aylemü'z-zâhîr*'ine benzeyen *Bedâiyu'l-vekâyi'* orijinal bir kaynak olmaktan ziyade derleme bir eserdir. Kendi dönemini yazamayan Hüseyin Efendi'nin Viyana Nationalbibliothek'teki cilt içinde bulunan Osmanlı öncesi dönem için önemli ölçüde, tercümesini yaptığı *Ahbarü'd-düvel'*den yararlanmış olabileceği söylenirse de (Hancı, s. 82) müellif bundan hiç söz etmediği gibi metin içinde buna dair bir işaret de yoktur. Buna karşılık Hüseyin Efendi, Ahmed Gaffârî'nin (ö. 975/1567) *Nigârîstân*'ından faydalandığını açıkça belirtmektedir (I, vr. 3^a). Petersburg nüshasında bulunan Osmanlı dönemi içinse, yer yer kaynaklarının adını vermektedir. Bunlar arasında *Heşt Bihişt* müellifi İdrîs-i Bitlisî, Âşıkpaşazâde, Neşrî, Kemalpaşazâde, Celâlzâde Mustafa ve bu sonuncusunun kardeşi Sâlih Çelebi ile Hoca Sâdeddin Efendi zikredilebilir. Dîvân-ı Hümâyûn'daki uzun görevleri sırasında bu müessesenin bürolarını inceleme fırsatı bulan Hüseyin Efendi elde ettiği kaynakları ve belgeleri değerlendirmiştir. Özellikle günümüze orijinali ulaşmayan Fâtih Sultan Mehmed'in devlet teşkilâtına dair *Kanunnâme-i Âl-i Osmân*'ının metnini 1022 (1613) yılındaki reîsülküttâblığı sırasında Dîvân-ı Hümâyûn'da görüp eserine dercetmesi *Bedâiyu'l-vekâyi'*in kıymetini arttıran en önemli husustur (Özcan, sy.

33 [1983], s. 7 vd.). Eser, Anna S. Tveritinova tarafından bir fihrist ve ayrıntılı indeksler ilâvesiyle 1961 yılında Moskova'da faksimile şeklinde iki cilt halinde yayımlanmıştır.

BİBLİYOGRAFYA :

Koca Hüseyin, *Bedâiyu'l-vekâyi'* (nşr. A. S. Tveritinovoy), Moskva 1961, I, vr. 2^{a-b}, 3^a, 44^b-45^a, 95^b; II, vr. 211^a-212^b, 267^b, 269^a, 277^b, 284^a, 517^b, 518^a; ayrıca bk. tür.yer. ve Önsöz; Naimâ, *Târih*, IV, 111; Ahmed Resmî, *Halîfetü'r-rûsâ*, İstanbul 1269, s. 4, 34-35; Hammer (Atâ Bey), VIII, 266-267; IX, 5; Flügel, *Handschriften*, II, 94-96; *Sicill-i Osmânî*, IV, 795; *Osmanlı Müellifleri*, III, 46-47; *Hedîyyetü'l-'ârifîn*, I, 322; *İzâhu'l-meknûn*, I, 170; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, III/2, s. 500; Babinger (Üçok), s. 204-205; Mehmet Hancı, *el-Cevherü'l-esnâ fî terâcîmî 'ulemâ'i ve şu'arâ'i Bosna* (nşr. Abdülfetâh Muhammed el-Hulvî), Kahire 1413/1992, s. 82; Faik Reşit Unat, "Hüseyin: Bedâiyü'l-vekâyi", *TTK Belleten*, XXVII/106 (1963), s. 309-319; Abdülkadir Özcan, "Fâtih'in Teşkilât Kanunnâmesi ve Nizâm-ı Âlem İçin Kardeş Katli Meselesi", *TD*, sy. 33 (1983), s. 7, 10 vd.

ABDÜLKADİR ÖZCAN

KOCA HÜSREV PAŞA

(bk. HÜSREV PAŞA, Koca).

KOCA MUSTAFA PAŞA

(ö. 918/1512)

Osmanlı vezirîazamı.

Hayatının ilk yılları ve menşei hakkında yeterli bilgiler yoktur. Rum veya Frenk asıllı olduğu, berberlik yaptığı belirtilir. Baba adı belgelerde devşirme kökenini çağrıştıracak şekilde Abdülmuin olarak geçer. Enderun'da yetiştiği, bu sırada II. Bayezid'in şehzadelik yıllarında onun hizmetine girdiği ve en yakın adamları arasında yer aldığı anlaşılmaktadır. II. Bayezid'in tahta çıkmasından sonra hazine-darbaşı oldu. 892'de (1487) kapıcılar ket-hûdâlığı, iki yıl sonra da kapıcıbaşılık görevine getirildi. Bu vazifede iken Fransa'dan Roma'ya nakledilen Cem Sultan için ödenmekte olan parayı götürmek üzere Papa VIII. Innocent'e gönderildi. Rodos'ta şövalyelerin reisiyle görüştü ve onun tahsis ettiği gemiyle İtalya'ya ulaştı (30 Kasım 1490). Cem Sultan'ı zehirlemek için gizli bir tâlimat aldığı, hatta Cem'in yanına girerek onunla görüştüğü, yavaş yavaş tesir eden bir zehire batırılmış ustura ile şehzadeyi tıraş ettiği ve böylece ölümüne yol açtığı, ardından cesedini alıp Bursa'ya götürdüğü şeklinde dönemin kroniklerinin bazılarında yer alan bilgiler

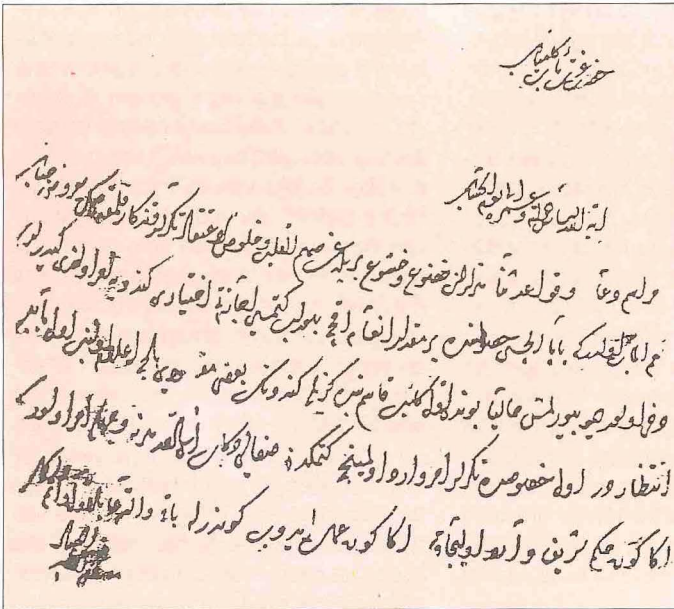
doğru değildir. Cem'in katlini sağlamak için gizli bir tâlimat almış olsa bile (İnalçık, III [1979], s. 214), bunu fiilen gerçekleştirebilecek bir fırsatı bulmuş olması düşünülemez. Ayrıca Cem'in vefatı onun gelişinden beş yıl sonradır. Asıl görevi, II. Bayezid'e gönderdiği rapordan da anlaşılacağı üzere papanın Cem Sultan'ı göz hapsinde bulundurmasını sağlamak, üç yıllık tahsisatı ve papaya yollanan hediyeleri vermek ve her yıl şehzadenin muhafazası karşılığı 40.000 altın gönderileceği taahhüdünde bulunmaktı. Mustafa Ağa, II. Bayezid'in papaya ve Napoli hâkimine gönderdiği mektupları teslim etmiş, Cem Sultan tarafından da kabul edilerek yine II. Bayezid'in mektubunu ve gönderdiği hediyeleri şehzadeye sunmuş, hatta onu teselli edici sözler söylemişti.

1491'de İstanbul'a dönen Mustafa Ağa, Mantova markisi II. Francesco Gonzaga'nın elçileriyle irtibat kurdu. Elçiler onu, Osmanlı sarayında perde arkasında çok önemli rol oynayan etkili bir şahsiyet olarak tanıttılar. 17 Eylül 1491'deki bu ilk elçilik heyeti bir yıl sonra tekrar İstanbul'a geldiğinde yine onu ziyaret etti. Bu diplomatik teşebbüsün başlıca konusu Cem Sultan'dı. 1492'de Ohri sancak beyi olan Mustafa Bey bu görevi sırasında da Cem Sultan meselesiyle ilgilendi. Bu husustaki gelişmeleri yakından takip ettiği gibi bir filo ile İtalya'da Sinigaglia şehrine saldırmış ve seksen esir almıştı. Onun Ohri'den sonra 901'de (1495-96) Avlonya sancak beyliğine getirildiği belirtilmekteyse de bu göreviyle ilgili bilgiler karışıktır. 903'te (1497-98) Gelibolu'ya nakledilen Mus-

tafa Bey aynı yılın sonbaharında Rumeli beylerbeyi oldu. İtalyan kaynaklarında taşradaki bu görevlerine rağmen sarayla irtibatını kesmediği ve nüfuzunu sürdürdüğü ifade edilmektedir.

Mustafa Paşa'nın Rumeli beylerbeyliği Mora seferine rastlar. 1 Zilkade 904'te (10 Haziran 1499) Rumeli askeriyle önden hareket eden Mustafa Paşa, İnebahtı Kalesi'nin teslimini talep etmekle görevlendirildi. Talep reddedilince İnebahtı'yı kuşatma altına aldı. Kale 21 Muharrem 905'te (28 Ağustos 1499) ele geçirildi. İnebahtı Kalesi'nin korunması ve etrafının tahki miyle uğraşan Mustafa Paşa burada bulunan topları karadan kızaklarla çektiler. Modon'a naklettirdi. Ardından Modon kuşatmasına katıldı (5 Temmuz 1500). Mora seferinden sonra 1501'de Vezîriâzam Mesih Paşa'nın vefatı üzerine meydana gelen vezâret değişiklikleri sırasında 13 Receb 907'de (22 Ocak 1502) vezir oldu. Bir yıl sonra da ikinci vezirliğe getirildi. Bu görevi sırasında zaman zaman divanda riyasette bulundu. Onun 1504 ve 1505 yıllarında vezîriâzam olduğu hususunda kaynaklarda açık bilgi yoktur. Ancak Beyazıt (II) Camii'nin açılış töreni vesilesiyle borçları affedilen kimselerle ilgili divandan çıkan kararı ihtiva eden Cemâziyelevvel 911 (Ekim 1505) tarihli belgede adının diğer vezirler arasında ilk sırada zikredilmiş olması bu tarihlerde sadâret mührünü taşımakta olduğunu düşündürmektedir (Gökbilgin, s. 93, 95). Venedik kaynakları 1506'da Mustafa Paşa'nın vezîriâzam bulunduğunu, tamahkârlığı ile öne çıkan paşanın Şîî akaidini benimsediğini

belirtir. Hatta aşırı mal hırsı sebebiyle hakkında şikâyetleri dile getiren yazıların padişaha iletiliği de bu kaynaklarda yer alır (Reindl, s. 314-315). Belki de hakkında bu tür şikâyetlerin artması üzerine 1506 sonbaharında görevden alındı ve vezîriâzamlık Atik (Hadım) Ali Paşa'ya verildi. Fakat Mustafa Paşa ikinci vezir olarak divandaki yerini korudu. Bu durum onun II. Bayezid nezdindeki nüfuzunu ve vazgeçilmezliğini gösterir. Mustafa Paşa II. Bayezid'in yanında hiç ayrılmamış, onun en mahrem sırlarına âşina bir devlet adamı olarak o sıralarda tırmanma eğilimi gösteren saltanat mücadelelerinde önemli roller üstlenmiştir. Şâban 912'den (Aralık 1506) itibaren belgelerde adı ikinci sırada yer alan Mustafa Paşa, II. Bayezid'in oğulları arasındaki taht mücadelesinde muhtemelen padişahın da bilgisi dahilinde Şehzade Ahmed'i destekler göründü. Nitekim 1511 Eylülünde II. Bayezid'in arzusu uyarınca Şehzade Ahmed'in veliaht yapılması hususunda divanda vezirlerle mutabakata vardı. Fakat bu durum Şehzade Selim taraftarı yeniçerilerin tepkisine yol açtı ve yeniçeriler ayaklanarak (27 Cemâziyelevvel 917/21 Eylül 1511) Şehzade Ahmed taraftarlarının evlerini bastılar. Bu arada Mustafa Paşa'nın da evi yağmalandı, kendisi kaçtıysa da hanımı ve haremi âşilerin eline geçti (TSMA, nr. E 3197). Yeniçeriler, Mustafa Paşa başta olmak üzere Kazasker Müeyyedzâde Abdurrahman Efendi, Rumeli Beylerbeyi Hasan Paşa, Nişancı Tâcîzâde Câfer Çelebi gibi kimselerin İstanbul'dan uzaklaştırılmasını istediler. Ancak II. Bayezid Mustafa Paşa'yı azletmedi ve yanında tuttu. 16 Şevval 917'de de (6 Ocak 1512) onu yeniden vezîriâzamlık makamına getirdi (TSMA, nr. E 6186). Bu hadiseler sırasında Mustafa Paşa'nın Şehzade Ahmed'den yüz çevirip Selim'i desteklemeye başlamış olması kuvvetle muhtemeldir. Nitekim diğer paşaların desteğini sağlayarak II. Bayezid'i tahtı Selim'e terketmesi için ikna etmeyi başardı. Böylece dolaylı da olsa bir bakıma Selim'in padişah olmasını sağlamış oldu. Belki bu sebeple makamını yeni padişah döneminde bir süre için de olsa korudu. Ancak Selim'in ekibinin eski kadroların tasfiyesine yönelik faaliyetleri, daha önce Şehzade Ahmed taraftarı olarak adı çıkmış olan Mustafa Paşa'yı zor durumda bıraktı. Anadolu'da taht için mücadele eden Şehzade Ahmed taraftarı olduğu, onunla gizlice irtibat kurduğu yolundaki dedikodular ve ithamlar sonunu hazırladı. Padişahın sürekli ola-

Koca Mustafa Paşa'nın papalık elçisiyle ilgili arzı (TTK Belleten, XXIV/95, s. 480)

rak şüphesini çektiği anlaşılan Mustafa Paşa, Ahmed'e karşı harekete geçip Ankara'ya kadar ilerleyen ve ardından Bursa'ya dönen padişah tarafından burada ansızın idam edildi (14 Ramazan 918 / 23 Kasım 1512). Bursa'da Pınarbaşıkapısı denen yere gömüldü. 120.000 duka altın tutan mallarına el konulduysa da vakıflarına dokunulmadı. Bazı Osmanlı kaynaklarında Mustafa Paşa'nın padişahı İstanbul'dan uzaklaştırmak istediği ve Ahmed üzerine yürümesini sağladığı, sonra el altından şehzadeye haber gönderdiği, hat-ta onun Amasya'yı almasına yol açtığı, amacının İstanbul'u karışıklıklar içerisine

düşürüp Selim'i zor durumda bırakmak olduğu, bunun anlaşılması üzerine de idam edildiği belirtilir. Başka kaynaklar-da ise onun bu gibi yalan isnatlarla suç-suz yere öldürülmüş olduğundan bahse-dilir (Âşıkpaşazâde, s. 243).

Venedik kaynaklarında aşırı derecede tamahkâr, habis ve kaypak bir şahıs ola-rak tanıtılan Mustafa Paşa'nın diğer bazı kaynaklarda bunun aksine değerli bir devlet adamı olduğundan söz edilir. Döne-min pek karışık şartlarında II. Bayezid'in daima yanında bulunmuş ve sadakatle bağlandığı padişahın bir süre daha tahtta kalmasında önemli rol oynamıştır. Mev-kiini Yavuz Sultan Selim'in ilk saltanat yı-lında da korumuş olması onun idarecilik vasfını ortaya koyar. Pek çok hayratı olan Mustafa Paşa İstanbul'da Andreas Kilise-si'ni camiye çevirtmiş ve burada medre-se, imaret ve mektepten oluşan bir külli-ye meydana getirmiş, daha sonra bu kül-liyenin bulunduğu semt onun adıyla anıl-mıştır. Kanûnî Sultan Süleyman dönemi-ne ait bir defterde bu semt Nâhiye-i Câ-mi-i Mustafa Paşa adıyla zikredilir. Ayrıca Eyüp'te bir cami, Rumeli'de Yenicekara-su'da imaret, Nevrekep'ta cami ve mek-tep yaptırmış, bütün bunlara zengin va-kıflar tahsis etmiştir. Kızı Hundi Hatun'un adına vakfiyesinde rastlanır.

BİBLİYOGRAFYA :

T.SMA, nr. E 2813, 3197, 6186, 7072; II. Bâ-yezid Dönemine Ait 906/1501 Tarihli Ahkâm Defteri (haz. İlhan Şahin – Feridun Emecen), İstan-bul 1994, s. 72-73; Âşıkpaşazâde, *Tarih* (At-sız), s. 243; Anonim *Tevârîh-i Âl-i Osmân* (nşr. F. Giese, haz. Nihat Azamat), İstanbul 1992, s. 135-136; R. F. Kreutler, *Haniwaldanus Anoni-mi'ne Göre Sultan Bayezid-i Velî: 1481-1512* (trc. Necdet Öztürk), İstanbul 1997, s. 20; İbn Ke-mal, *Tevârîh-i Âl-i Osmân*, VIII. Defter, s. 176, 180-181, 187, 194, 198, 229; Hoca Sâdeddin, *Tâcüt-tevârîh*, İstanbul 1280, II, 34, 38-39, 220; Ayvansarayî, *Hadikatü'l-cevâmi'*, I, 161-162; Hammer (Atâ Bey), III, 350; L. Thuasne, *Djem Sultan*, Paris 1892, s. 276; Uzunçarşılı, *Osmanlı Tarihi*, II, 539-540; a.mlf., "Cem Sultana Dair Beş Orijinal Vesika", *TTK Belleten*, XXIV/95 (1960), 468-475; Gökbilgin, *Edirne ve Paşa Li-vâsı*, s. 92-95, 120, 235, 379, 386, 404, 441-448, 474; Selahattin Tansel, *Sultan II. Bâyezid'in Siyasî Hayatı*, İstanbul 1966, s. 190, 269, 289, 291; a.mlf., *Yavuz Sultan Selim*, Ankara 1969, s. 11-13; H. Reindl, *Manner um Bâyezid*, Ber-lin 1983, s. 302-318; Ahmet Uğur, *The Reign of Sultan Selim I in the Light of the Selimname Literature*, Berlin 1985, s. 39; N. Vatin, *Sultan Djem*, Ankara 1997, s. 40, 45, 206-209; Çağatay Uluçay, "Yavuz Sultan Selim Nasıl Padişah Oldu?", *TD*, VII/10 (1954), s. 120-122, 125, 142; Halil İnalçık, "A Case Study in Renaissance Diplomacy. The Agreement Between Innocent VIII and Bayezid II on Djem Sultan", *JTS*, III (1979), s. 212-230.

FERİDUN EMECEN

KOCA MUSTAFA PAŞA CAMİİ ve KÜLLİYESİ

İstanbul'da XV. yüzyıl sonunda inşa edilen cami ve külliye.

Cami. Sur içi İstanbul'unun bu semti-ne adını vermiş olan Koca Mustafa Paşa Camii ve Külliyesi, Sünbüliyye tarikatının merkez dergâhını da oluşturmuştur. Bu sebeple halk arasında Sünbül Efendi Ca-mii olarak da anılır. Şehrin batısında kara tarafı surlarına yakın bir yerde bulunan caminin etrafı bir duvarla çevrili olup ya-pılar genişçe bir avlunun içinde yer almak-tadır. Cami binası havâirlerden Hagios Andreas adına kurulmuş bir kilisedir. An-cak İmparator Arkadios'un kızı Arkadia'n-ın V. yüzyıl başlarında yaptırdığı kilisenin ve henüz kesin olarak yeri belirlenemeyen Saturnios Kapısı civarında yer alan Hagios Andreas erkekler manastırının bu kiliseyle ilgisi olup olmadığı tesbit edilememiş-tir. Avlu kapısının dışında yerde görülen ve V. yüzyıla tarihlendirilen eski bir sütun başlığı, söz konusu yapının Arkadios dö-nemine ait olması için yeterli bir dayanak sayılmaz. Şimdiki Koca Mustafa Paşa Ca-mii'nin yerinde bulunduğu nisbeten daha açık şekilde ileri sürülebilen bir kadınlar manastırı ise ilk olarak VIII. yüzyılda zik-redilmektedir. İkonoklast (resim düşmanı) akım sırasında (726-842) idam edilen Gi-ritli Aziz (Hosios) Andreas'ın kutsal kalın-tıları (rölik) buraya gömülmüş ve Bizans halkı mucizeler yarattığına inandığı bu azizin adını zamanla aslında havâri And-reas'a ithaf edilmiş olan bu manastıra bağlamıştır. İkonoklast akımının sona er-mesinin ardından İmparator I. Basileios tarafından tamir ettirilen bu kilisenin 1204-1261 arasındaki Latin işgali sırasın-da oldukça harap olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim 1261'de Bizans İmparatorluğu'nun yeniden kurulması sırasında İmpa-rator VIII. Mikhael Palaiologos'un yeğeni Protovestiarissa Theodora Raouleina kiliseyi ve manastırı tekrar kurmuştur. 1284'ten az sonra gerçekleştirilen bu in-şaatla külliye eski malzemeden de fay-dalanılarak yeni baştan yapılmıştır. O devrin şairlerinden Maximos Planudes, Prensas Theodora'nın bu inşaatını överek onun burada güzel bir kilise yaptırdığın-dan sözlemektedir ki bunun Koca Mus-tafa Paşa Camii'ne çevrilen kilise olması kuvvetle muhtemeldir. Esasen manastır ve kilisenin bu inşaatın sonra önem ka-zanarak şehrin ön planda gelen ibadet

Koca Mustafa Paşa'nın kapıcıbaşı iken Cem Sultan hakkın-da yazdığı rapor (TTK Belleten, XXIX/95, s. 481-482)

